

Пригоди на острові Клаварен (стислий переказ)

Ірен Роздобудько

*Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ
належать Укрлібу*

Пролог. Зошит із мрією

Авторка звертається до читача: колись, у п'ятому класі, вона й подруга Клава знайшли у річній дамбі отвір, схожий на печеру. Дівчата купили зошит і почали по черзі вигадувати й записувати пригоди — одна сторінка Клави, одна сторінка Ірини (Рено). У тому ж зошиті вони навіть "передбачили" майбутнє: Ірина стане письменницею, а Клава — професоркою. Минули роки: мрії збулись, зошит зберігся, і тепер — історія, що в ньому.

1. Вересневий ранок і справжня печера

Липневого ранку на околиці міста з'являється висока дівчинка в окулярах — Клава: рюкзак за плечима, сачок, джинси, коса, батьків масивний годинник. Вона кличе подругу — Ірину, яку всі звуть Рено: коротко стрижена, ходить на фехтування, любить пригоди. Разом ідуть до річки по човен, який Клава нишком позичила у батькового друга.

Дамба — стара, вкрита бетонними плитами, зарості верб. Підкравшись до гілля, дівчата бачать темний отвір — **справжню печеру**, куди втягує течія. Спершу лякаються й відпливають, та цікавість бере гору: вертаються, лягають на дно човна і руками тягнуть його в темряву.

Всередині — тиша, слизький мох, павуки, сталактити. Клава все міряє, нотуючи у свій зошит "Нотатки про подорож невідомою річкою", Рено — малює. Тунель виводить у величезну підземну залу з куполом і колонами, де вода прозора, а в стінах — багато отворів. Яким вони припливли — не збагнеш.

Рено необережно гукає — відлуння зриває зі стелі каплі, і ціла стіна раптом осувається. Вривається потужний потік, чіпляє човен і виносить дівчат **у відкрите світло**.

*Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ
належать Укрлібу*

2. Замість річки — море

Перелякані, дівчата лежать на дні човна. Краплі на губах солоні — довкола **море**. Ні дамби, ні міста. Рено піднімає настрій бутербродами, Клава намагається все пояснити водосховищем, та марно. На обрії — смуга землі. Рено налягає на весла.

Берег — білий пісок, тепла прозора вода, **пальми** й густі зарості; вдалині — гори. Це не рідна річка. Рено наполягає: "Сховаємо човен на дереві й розвідаємо". Клава напружено звіряє побачене зі знаннями з ботаніки і географії: тут — рослини, яких "у нас" немає.

Джунглі переходять у лісосмугу, чується дзюркіт струмка. Клава замальовує велетенського коника на папороті, та Рено кличе — за струмком вхід у невелику печеру, і просто на камені — **скринька**.

3. Скриня, лист і таємниця Франсуа

Перенісши скриньку до берега, дівчата відкривають її. Усередині — жовтий сувій, **чоловіча сорочка** з мереживом, шкіряний мішечок із двома **кинджалами**, телескопічною трубою, пласкою шкатулкою з **портретом прекрасної жінки**. І — лист французькою. Рено читає вголос історію:

28-29 вересня 1700 року, під час шторму, боцман торговельного судна "Мати Марія" **Франсуа Андре** і матрос Сем Бенц опинилися на цьому острові. Сем загинув рік тому в обвалі, Франсуа пише лист на смертному одрі, просить поховати його "по християнськи" і сповістити **Марі Андре** — Франція, Бретань, Сен-Мало, таверна "Золота устриця".

Далі — **сповідь**: Франсуа з братом **Бартолом'ю** кохали одну — Марі. Франсуа ошукав: підлаштував побачення з переодягненою служницею, змусивши брата повірити у зраду. Бартолом'ю, зламаний, пішов у море. У Марі народився син **Альберт**; щоб урятувати її від ганьби, Франсуа одружився й виховував хлопчика як власного. Тепер кається і просить: якщо лист знайдуть — нехай **правда дійде до брата**, якщо той живий.

Клава наполягає: треба знайти могилу Франсуа й виконати його останню волю. Рено прагматична: ніч наближається — спершу **нічліг на дереві**, а далі — план.

Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ належать Укрлібу

4. Перша ніч і ранок на острові

Спати на гілках незручно й страшно: уява підкидає привидів. Вранці Рено пропонує сніданок із **черепаших яєць** — вона вчора бачила черепаху. Перед тим дівчата

закопують скриню — безпечно так. Яйця виявляються смачними.

Після сніданку — **урочиста клятва**: за будь-яких обставин бути друзями, дбати одна про одну, щодня робити записи, лишатись "культурними й цивілізованими" (чистити зуби, розчісуватись, не руйнувати гнізд), боротися за життя — і за життя друга.

На обрії — **вітрильник**. Рено у захваті: "Кіно знімають?" Клава стримана: "Спершу спостерігаємо".

5. Не кіно: на берег сходять пірати

Три шлюпки причалюють. Люди у яскравому вбранні — схожі на "акторів", але швидко стає ясно: **це пірати**. Двоє в синіх мундирах — полонені, їх прив'язують до дерев. Хлопчик у незвичному строї намагається втекти — по ньому стріляють, та він зникає в хащах. П'ятеро піратів йдуть на пошуки.

Дівчата вирішують знайти хлопця раніше. Вони здогадуються: той міг сховатись у печерці біля водоспаду — там, де була скринька. Так і є. Хлопець з'являється — **Альберт**. За мить між ним і Рено спалахує **дуель на палицях**: він приймає її за хлопця, Рено не відступає — уроки фехтування не даремні. Клава ледь розбороняє їх і каже правду: "Рено — дівчина".

Поступово **з'являється довіра**. Альберт із Сен-Мало розповідає: його батько зник у морі, злидні тисли, тож він втік шукати його. На кораблі капітана **Флоріана де Добса** матрос **Криве Око** і навігатор **Рудий Лис** підбурили команду стати піратами. Капітана та кока **Бенікса** хотіли змусити пристати до піратства чи продати в рабство. Альберт утік на острові. Дівчата вирішують: утрюх треба **визволяти полонених**. План простий: підсипати пісок у рушниці, але усіх трох **зморює сон**.

Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ належать Укрлібу

6. Полон, кок-зрадник і "священне зерно"

Прокинувшись, діти бачать перед собою дула — пірати їх знайшли. **Криве Око** радіє улову, Рудий Лис рахує можливий викуп. Полонені капітан і кок під охороною; дівчат зв'язують. Пірати ладнають **черепаху на вечерю**, але готувати не вміють.

Криве Око зваблює капітана: "Очоль нас!", та той тримається честі королівської служби. До розмови раптом встряє Клава і — в дусі професорки — **діагностує ячмінь** на хворому оці пірата (той називає недугу "священним пурпуровим зерном"). Клава просить повернути її наплічник і проводить **експрес-лікування**: перекис, чистий носовичок, гарячий пісок як компрес — біль минає. Пірат уперше за довгий час зітхає полегшено. На radoщах називає справжнє ім'я: **Бартолом'ю**. Клава залишається

розв'язаною — він їй довіряє.

Тим часом кок Бенікс домовляється готувати для піратів — його розв'язують. "Зрадник!" — зривається у дівчат, але капітан подає знак: **це шанс**.

7. Пісня, ром і невдала втеча

Черепахова юшка з кокосами — смачна. Пірати **п'ють ром** і співають "П'ятнадцять хлопців на скриню мерця...". Один за одним **засинають**, але не ватажок — він на сторожі. Клава тихцем розв'язує Рено, діти кидаються тікати разом з Альбертом. Капітан зривається і кричить Кривому Оку: "Не стріляй у дітей!" Та **Джон Пострибайчик** встигає схопити Клаву за косу — втеча зривана. Рено з Альбертом ховаються на пагорбі.

Рано-вранці вони бачать: Клава сидить біля вогню під вартою, капітан — у путі, кок досі спить. Рено шукає рішення — раптом згадує **скриньку**. "Якби було золото — викупили б капітана..." Але в скриньці — **щось важливіше за золото**.

Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ належать Укрлібу

8. Рада піратів і доказ із минулого

Пірати скликають **велику раду**: Рудий Лис читає піратський статут — жорсткий і кривавий. Багато хто вагається підписувати. Клаву, яку взяли за "шамана зі склом на носі", примушують поставити знак — вона **розплітає косу** і озвучує: вона — міс, дівчина. Пірати завмирають: забобон про жінку на кораблі впливає одразу. Пострибайчик лестить, Рудий Лис кипить, але **Бартолом'ю** бере її під захист: "Жодна волосина не впаде!"

У цей час Рено і Альберт дістають зі схованки скриню: хлопець упізнає **портрет матері**, читає **лист Франсуа** і прозріває. Разом з Рено вони йдуть до табору з **білою сорочкою** на палиці — прапор миру. Альберт простягає листа Кривому Оку й називає себе — **Альберт Андре**. Бартолом'ю знімає пов'язку, і в обох — **однакові сині очі**.

Ватажок відходить і читає довго, мовчки. Повертається вже **інша людина**: звертається до піратів поіменно, нагадуючи кожному про родину — дружин, дітей, батьків. Каже прості речі: найкраща справа для чоловіка — **оберігати свій дім**. "Криве Око більше не існує. Я — **Бартолом'ю Андре**. І я знайшов... **свого сина**". Постріл-салют у небо, **обійми батька й сина**, радість дівчат. Кока негайно посилають розв'язати капітана.

9. Курс на протоку Зустрічних Течій

Капітан Добс прощає Бартолом'ю. Той вирішує: тепер — **додому**, у Бретань. Команда готує відплиття. Дівчат кличуть у Сен-Мало, та вони прагнуть **повернутися додому своїм шляхом**. Капітан із пересторогою слухає їхню історію про підземну річку і **протоку Зустрічних Течій** — місце, де сходяться і розходяться потоки, ніби "вхід" у їхній тунель. Він вагається брати на себе відповідальність, пропонує монастирський притулок, та дівчата наполягають: човен у них є.

10. Острів отримує ім'я

Перед виходом у море вирішують виконати **останню волю Франсуа**: його тіло знаходять і ховають по-християнськи. Капітан пропонує **назвати острів**. Рено хоче — іменем Франсуа, але капітан м'яко заперечує: гріх його тяжкий. Альберт наполягає: назвати на честь **тих, хто знайшов лист** і повернув родину. Загальним голосуванням — **Клаварено**, але ліпше звучить **Клаварен**. Бартолом'ю прибиває до дерева дощечку: "Острів Клаварен".

Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ належать Укрлібу

11. Прощання і стрибок у течію

До протоки — пів милі. Корабель лягає в дрейф. Дівчата прощаються: **довга рука потиску** Альберта Рено, короткий, але щирий обмін словами про фехтування і мужність. Моряки заводять їхній **надувний човен** у петлі канатів і спускають у найсильнішу течію. Клава й Рено лягають на дно. Потік **підхоплює**.

12. Назад крізь темряву

Скільки плинули — невідомо. Раптом — **склепіння печери**, знайомі сталактити, звуження, течія стихає. Дівчата **відштовхуються руками від стелі**, і човен виходить у знайому річку. Плещ. Місто. Дамба. Вони здувають човен, домовляються **мовчати** про побачене, і — кожна до свого під'їзду.

13. Млинці і тиша

Рено уявляє вдома сльози, міліцію, крики. Відчиняє двері — **тиша**. На кухні бабуся наспівує і сварить за брудний одяг "із самого ранку". "Умийся, перевдягнись, **млинці з**

сиром і варенням охолонуть". Рено, розчулена, обіймає бабусю і раптом із усмішкою каже: "Добре, **відпускати**му **коси**".

Стислий переказ скорочено. Авторські права на переказ належать Укрлібу

Епілог. Про мрії, дружбу і честь

Так закінчується історія з дитячого зошита, почата двома п'ятикласницями. Вона — не лише про **карту острова**, піратів і лист із XVII століття. Вона — про **відповідальність** і слово честі, про **сміливість і розум**, про **силу дружби**, що тримає вдвох на гілці вночі й веде крізь течії й страхи. І — про мрії, які, якщо їх записати і берегти, мають чудову звичку **здійснюватися**.